

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

ΕΠΕΤΕΙΑΚΟ ΜΑΘΗΜΑ 6^ο

Καθηγητής: Παναγιώτης Φούκας

Θέμα μαθήματος: «Όρθοδοξία και 1821: τί σημαίνει Έλληνας;»

α. Προθέρμανση σκέψης:

- Τί σημαίνει να είσαι Έλληνας σήμερα;
- Σύμφωνα με τον Ήρόδοτο (8.144) Έλληνες ήταν όσοι είχαν:

α. τὸ «*ὄμαιμον*»,

β. τὸ «*ὀμόγλωσσον*», καὶ

γ. «*θεῶν ἰδρύματά τε κοινὰ*».

Συμφωνεῖτε;

- Εἶναι «κοινὸ ἴδρυμα» ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία σήμερα;

β. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπὸ τὸ 1453 ὡς τὸ 1821.

- **Οἱ Νεομάρτυρες:** Νεομάρτυρες ὀνομάζουμε ὅσους ἀνθρώπους μαρτύρησαν (πέθαναν γιὰ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ) στὰ νεώτερα χρόνια, ἰδιαίτερα στὰ χρόνια τῆς Ὄθωμανοκρατίας (Τουρκοκρατίας), γιὰ νὰ τοὺς διακρίνουμε ἀπὸ τοὺς μάρτυρες τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων.
- **Κρυπτοχριστιανοί:** Κρυπτοχριστιανούς ὀνομάζουμε τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι φαινομενικὰ ἄλλαξαν θρησκεία, ἀλλὰ στὰ κρυφὰ συνέχισαν νὰ εἶναι πιστοὶ Χριστιανοί.

Βλέπε σχετικά τὸ βιβλίο **Σιωπή** τοῦ Σιουσάκο Ἐντο (εκδ. Καστανιώτη).

Ἐχει γυρισθεῖ καὶ ταινία: *Silence*, 2016:

In the 17th century, two Portuguese Jesuit priests travel to Japan in an attempt to locate their mentor, who is rumored to have committed apostasy, and to propagate Catholicism.

https://www.imdb.com/title/tt0490215/?ref_=nm_flmg_act_9

- **Κρυφὸ σχολεῖο:** Σὲ πολλὲς περιπτώσεις, ἡ Ἐκκλησία ἵδρυσε σχολεῖα γιὰ νὰ διδάξῃ τὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα στοὺς ὑπόδουλους Ρωμηούς (Έλληνες).

Βλέπε σχετικά γιὰ τὸν **Ἅγιο Κοσμά τὸν Αἰτωλό**:

«Παρακινούσε με θερμὴ τους Ὁρθοδόξους Χριστιανούς νὰ ιδρύσουν σχολεῖα. Μιλούσε γιὰ τὴ σημασία τῆς Ἑλληνικῆς γλῶσσας καὶ αναφερόταν συχνὰ καὶ στο «ποθούμενο», που ἦταν ἡ ἀπελευθέρωση τοῦ γένους. Στις Διδαχές του παρότρυνε τοὺς γονεῖς νὰ σπουδάζουν τὰ παιδιὰ τους Ἑλληνικά, τὰ ὁποῖα εἶναι ἡ «γλῶσσα τῆς

Εκκλησίας”. Και: “Να σπουδάζετε και εσείς, αδελφοί μου, να μανθάνετε γράμματα όσον ημπορείτε. Και αν δεν εμάθετε οι πατέρες, να σπουδάζετε τα παιδιά σας, να μανθάνουν τα ελληνικά, διότι και η Εκκλησία μας είναι εις την ελληνικήν. Και αν δεν σπουδάσεις τα ελληνικά, αδελφέ μου, δεν ημπορείς να καταλάβης εκείνα όπου ομολογεί η Εκκλησία μας”».

- **Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄:**

«Οι Οθωμανοί Τούρκοι θεώρησαν τον Οικουμενικό Πατριάρχη Γρηγόριο τον Ε΄ υπαίτιο της εξέγερσης των Ελλήνων και τον απαγχόνισαν ανήμερα του Πάσχα του 1821 στην κεντρική πύλη του Πατριαρχείου, η οποία από τότε και μέχρι σήμερα παραμένει σφραγισμένη. Ακολούθως το σώμα του σύρθηκε στους δρόμους της Κωνσταντινούπολης και έπειτα πετάχτηκε στη θάλασσα. Το πτώμα του ανακαλύφθηκε από έναν Κεφαλλονίτη καπετάνιο, ο οποίος το μετέφερε στην Οδησό, πόλη με έντονη ελληνική παρουσία, όπου θάφτηκε με τιμές. Το 1871 τα οστά του μεταφέρθηκαν στο Μητροπολιτικό Ναό Αθηνών, όπου φυλάσσονται ως σήμερα. Εκατό χρόνια μετά το θάνατό του, η Εκκλησία της Ελλάδος τον ανακήρυξε άγιο και ιερομάρτυρα. Η μνήμη του τιμάται στις 10 Απριλίου».

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος ανέπεμψε δέηση και άναψε κεριά ευγνωμοσύνης στον Εθνομάρτυρα Πατριάρχη που από το 1921 έχει ανακηρυχθεί Άγιος της Ορθοδόξου Εκκλησίας (2020).